

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
zégi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizések
próbatartalvánnyal
széközlendők.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiva-
talban.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utca
2. sz.) küldendők — Kéziratok vissza nem adtnak.
Felelős szerkesztő: **SZELESS ÖDÖN.**

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reclamációk,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7 sz.) intézendők.
Laptulajdonos: **DRASKÓCZY LÁSZLÓ.**

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a **Reuter** ügynökség és a **Magy. Távir.** Iroda hirdetési irodája. Budapest, Granátos-u. 1.

HIRDETÉSEK.

Háromhasábos petít-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő;
Bélvégdíj minden egyes
beiktatásért 30 kr

4 NYILTTÉRBE:

minden 3-hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetők
tetemes díjkezdvezmény-
ben részesülnek

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGETES TARTALMU HETILAP.

Megyei közgyűlés.

A rendes tavaszi közgyűlés napjára ér-
edtünk f. hó 20-án. Izgalmas és érdekesnek
ígérkező a gyűlés a felszínre hozandó
egyházpolitikai kérdés által, már a korai
reggeli órákban a megyebizottsági tagoknak
oly óriási közönsége volt látható a megyei
székház előtt, hogy már előre a közgyűlési
terem legénekebb képe állott előttünk.

A terem zsúfoltságig meg is telt, s élénk
csoportok alakultak itt is ott is, melyek még
élénkebben vitatták a nap eseményeit.

Abban mindenki egyetértett, hogy az
egyházpolitikai indítvány óriási többséggel
fog elfogadhatni.

A gyűlésen mintegy 250-en lehettek
jelen.

Hámos László főispán, élénk éljenzés
közt lépve a terembe, szívélyesen üdvözlő a
nagy számmal megjelent bizottsági tagokat
s kérve, hogy a mint azelőtt mindig tenni
szoktak, ezuttal is tárgyilagosan vegyenek
részét a tanácskozásban, a gyűlést megnyi-
tottnak nyilvánítja.

Most megkezdődött a tárgysorozat **Bor-
nemisz** László alispán nagyszabású s az
összes vármegyei ügyeket felölelő jelentésé-
vel, melyet itt egész terjedelmében közlünk:

Alispáni jelentés.

Tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés!

A vármegyei közgyűlés legközelebb lefolyt félévi
állapotáról, van szerencsem rendszerinti tisztí
jelentésemet a következőkben tiszteletteljesen
előterjeszteni.

A múlt rendes őszi közgyűlés idejétől oly
nevezetes esemény, mely a vármegyei közgiza-
gatást rendes menetben akadályozta, vagy na-
gyobb mérvben megzavarta volna, törvényha-
tóságunk területén elő nem fordult.

A vármegyei tisztikar ez idő alatt általá-
ban hivatalos kötelességének megfelelt s a vár-
megyei közgazgatás hatáskörébe utalt ügyek
törvényszerinti elintézését nyertek.

A vármegyei tisztikart ez idő alatt érzé-
keny veszteség érte, Steikovich István főlevél-
tárnok hosszas betegség után folyó évi január
hó 24-én bekövetkezett gyászos elhunytá által.

A boldogult évek hosszú során volt tagja
a vármegyei tisztikarnak, tevékeny buzgalma,
kiváló becsületessége és előzékeny baráti érzu-
lete által a közelismerést és tisztársainak
őszinte ragaszkodását megnyerte és valóban ki-
érdemelte.

Igazi részvétellel fejezem ki őszinte sajná-
latomat gyászos elhunytá felett, s a tek. vár-
megyei bizottsági közgyűlés tagjainak helyeslést
reményem megnyerni, midőn tiszteletteljesen
előterjesztem, hogy gyászos elhunytá alkalmá-
ból őszinte sajnálatunknak és részvétünknek ke-
gyeletes megemlékezésül jegyzőkönyvileg is ki-
fejezést adjunk.

Alkotmányos politikai közéletünkben az
állam és egyház közötti — vagy mint általá-
nosan megjelölik — az egyházpolitikai kérdé-
sek rendezése, illetőleg az államkormányának e
részben programjában előadott és nyílt hatá-
rozottsággal előterjesztett javaslata foglalkoz-
tatja a közvéleményt és a törvényhozás képví-

selő-házat. Mennyiben azonban éppen e kérdés
előre bejelentett indítvány folytán, mai közgyű-
lésünknek egyik fontos és jelentőségeltjes tár-
gyát fogja képezni s a tárgyalásnál lesz alkalmam
ez iránybani nézetemnek kifejezését adni,
itt csak jelezni kívántam e kérdésnek időszerű
és alkotmányjogi fejlődésünkre a messze jövőre
kiható fontosságát.

Közigazgatásunk az utóbbi évek alatt tör-
vényes intézkedések folytán minden ágában je-
lentékeny előhaladást és fejlődést tett s ennek
szükségképpen következésménye, hogy a tíz év
előtt megállapított keretben most már szűk kor-
látok között nehezen mozog, — előhaladni pe-
dig a fejlődés fokozottabb kívánalmával egyen-
letesen nem képes. A munkaerő elégtelenségét a
tapasztalat mindinkább feltűnően igazolja minden
ágában s elérkezett legfőbb ideje annak, hogy
a közigazgatás helyzete komoly megfontolás
tárgyává tétessék és a fokozottabb kívánalmak-
hoz megkívánt arányban a szükséges eszközök
— még a jelen rendszer keretén belül is — a
helyzet javítására a törvényhozás bárcs intéz-
kedése folytán sürgősen megadassanak. Kül-
önbönb közigazgatásunk azon veszélyes hely-
zetbe sodortatik, hogy a tisztikar minden buz-
galma és hazafias önfeláldozó munkássága mel-
lett sem lesz képes magasabb állami hivatásá-
nak teljes mérvben megfelelni.

A rendes fősorozás f. hó 15-én kezdett
meg vármegyéinkben, a rimaszombati sorozó já-
rásban s az előre megalapított eljárás tervezet
szerint ápril hó 27-én fog befejezteni a rosz-
nyói sorozó járásban.

Az előmunkálatok minden sorozó járásban
befejezve vannak s a sorozás végrehajtását ez
évből sem fogja e részben semmi hiány aka-
dályozni.

A vármegyei házi pénztár múlt évi zár-
számadása azon eléggé kedvező körülményt tűn-
tetni elő, hogy a tetemes rendkívüli előre nem
látott kiadások mellett is az év végével meg-
takarított maradvány volt 269 frt 64 kr., mely
összeg fenálló szabályrendelet értelmében a vár-
megyei tartalék-alapba bevételeztetett.

A vármegyei kezelés alatt álló utvonalakra
a költség-előirányzatilag megalapított fedanyag
szállítása, a füge-, vályvölgyi-, pelsőcz-lőcsei
utvonala, továbbá a rimaszécs-pálfalvai — és a
K.-H.-várallyai-, szomolnoki-ut 5—14 kilométer
közötti szakasza kivételével már egészben bi-
zosítottattak. A vármegyei államépítészeti hivatal
főnökének jelentése szerint azonban biztos kilá-
tos van arra nézve, hogy az utóbbi utvonalakra
is akad vállalkozó és így a fedanyagnak termé-
szetbeni ledolgoztatás általi előállítására már ez
évből vármegyéink egész területén nem leendő
szükség.

Nem mulaszthatom el azonban ez alkalom-
mal sem felemlíteni, hogy a köztakról és vá-
mokról szóló 1891. évi 1. t.-cz. végrehajtása,
az utadó megalapítása és különösen beszo-
gáltatása még mindig igen sok nehézséggel van
egybekötve. Kis községeink előjárásai a leg-
szigorubb intézkedések mellett sem felelnek
meg kellő pontossággal a törvényben előszabott
kötelességüknek s ennek következménye, hogy
az utadó igen késedelmesen s apróbb részletek-
ben szolgáltatják be az uti pénztárba.

Vármegyei főszámvevő által összeállított
kimutatás szerint az 1892. évre kivetett utadó
összege 92143 frt 67 kr. ebből az év végéig
bezetett 50493 frt 22 kr., s így hátralékban
van a felszólamlás tárgyát képező tételek be-
foglalásával 41650 frt 45 kr.

Ezen hátralékos összegek sürgős behajtá-

sára szükséges intézkedések megtételére a já-
rásbeli főszolgabírákat és városi polgármestere-
ket hivatalból felhívtam.

A gyógyalap kiadásainak fedezetére múlt
évből kivetett 12521 frt 62 kr., ebből az év
végéig befolyt 11411 frt 42 kr., hátralékban ma-
radt 1110 frt 20 kr.

A rimaszombati takarékpénztár igazgató-
ságának értesítése szerint az intézetnél elhe-
lyezve levő állandó betétek után fizetendő kam-
matlábát felszámoltával leszállította s így a pénz-
intézet az állandó jellegű s a betétel napjától egy
évig fel nem mondható betételeket, márczius hó
1-5-ö napjától csak 4% mellett fogadja el. Azon-
ban a takarékpénztár igazgatósága, tekintve az elő-
ző kölesönös jogviszonyt, mely törvényhatóságunk
és az intézet között évek hosszú során át fenn-
állott, valamint különös figyelemmel ezen a
kérdésben, az érdekes esetek szolgálatára rendelt
képek gyümölcsösztetésére vármegyéink tulajdon-
képező, illetve kezelése alatt álló közpénzke-
zéket azon kivételt teszi, hogy ezen betét-
kéket az egész 1893. év folyamán a most ér-
vényben levő kamatlábak szerint fogja gyümöl-
csösztetni.

Tekintve azonban, hogy a kamatlábak
egy év alatt 5%-ról most már 4%-ra történt
leszállítása által, a vármegyei alapok kamattö-
vedelme további elhelyezése esetén igen érzé-
keny veszteséget szenvedne, tekintve, hogy a
takarékpénztárnál a vármegyei 15 különböző
alapot illető 202,222 frt 20 kr. tőkeösszeg van
elhelyezve, mely összegből körülbelül 180 ezer
frt állandóan elhelyezett tőkét képez; tekintve,
hogy az állampapírosok jelenlegi magas tőzsdéi
árfolyama mellett is, ezen tőkék elhelyezése áll-
lampapírosok vásárlása által, a vármegyei alap-
poknak nagyobb kamattövedelmet biztosítana,
ezen vármegyei állandó tőkék elhelyezésére
nézve, a szükséges intézkedéseket már jelen al-
kalommal kérem megtenni.

E részbeni előterjesztésemet azonban a
takarékpénztár igazgatósága által intézett átirat
tárgyalása alkalmával lesznek bátor tisztelettel-
jesen előadni.

A murányvölgyi helyiérdekű vasut rész-
vénytársaságunk f. évi február hó 4-én Buda-
pesten megtartott alakuló közgyűlésén vármeg-
yéink törvényhatóságának képviselőjében meg-
jelentem s erről szóló tiszteletteljes jelentésem
elintézését a tekintetes vármegyei bizottsági
közgyűlés szíves figyelmébe ajánlom.

Az elnökletem alatt a vármegyei és köz-
ségi hitelszövetkezet alakítására szükséges alap-
szabályzati tervezet elkészítésére kiküldött bi-
zottság munkálkodását megkezdte ugyan, azon-
ban a kérdés alapos tanulmányozására a bizott-
ság tagjainak is több időre lévén szükségük,
ezen alapuló javaslatait csak jövő bizottsági
közgyűlésünkre fogja beterjeszteni.

Hasonlóan a nagyrőcei felosztott szláv-
gymnasium iratának átvételére és az ügy vég-
leges rendezésére kiküldött bizottság is több
izben ülést tartott, mennyiben azonban ezen
ügyre vonatkozó igen nagy terjedelmű irathal-
maz átvizsgálása és rendezése nagy idejű mun-
kásságot igényel, munkálkodását még be nem
fejezhette. Legutóbbi ülésében azonban a bi-
zottságnak ez ügygel a múltban is páratlan buz-
galommal és elismerésreméltó tevékenységgel
foglalkozott tagja a hátralevő rendezési mun-
kának még folyó évi május havában leendő be-
fejezésére hajlandóan nyilatkozván, a bizottság
jelentését jövő júliusi közgyűlésünkre minden
esetre bemutatandja.

A személy- és vagyonbiztonság a lefolyt idő

alatt vármegyénk területén nagyobb mérvben meg nem zavartatott.

A közegészségi állapot az egész idő alatt kedvezőtlen volt.

A hasznos háziállatok állapota kedvezőnek jelezhető.

A vármegyei kezelés alatt álló pénztárak és alapok teljes rendben és hiány nélküli állapotban vannak.

A közgyűlésnek második tárgya volt **Török Bálint** megyebizottsági tag következő

indítványa.

Mondja ki Gümör-Kishont t. e. vármegye törvényhatósága, hogy a felelős magyar kormány által megjelölt egyházpolitikai programját egész terjedelmében nemcsak helyesli, hanem annak hovaelőbb leendő törvénybe iktatását melegen óhajtja, s a kormány és törvényhozásnak ez iránti törekvését hazafiai készséggel támogatni fogja.

Török Bálint indítványát következő beszéddel indokolta meg:

Egész életünkben a szabad eszmék hívei voltunk, s midőn azért a kormány egyházpolitikai programját betervezte — nekünk ezt csak öszinte örömmel kell üdvözölnünk.

A kormánynak — midőn a felvetett egyházpolitikai programjába a polgári házasságot bevette — célja nem volt más, mint megszüntetni azon bonyodalmakat, melyeket a különböző idők és különböző viszonyok között megalkotott törvények végrehajtása okoz; célja volt a felekezeti surlódásokat egy egységes törvény által elnémitani. A zsidó vallás recepciójával pedig a szabadelvűség és törvény előtti egyenlőség követelményeinek kívánt eleget tenni.

Ezzel szemben megindultak a leghevesebb igazságok végig futottak a Kárpátoktól Adriáig azt hangsúlyozva, hogy a kormány intenciója sérti a kath. polgárok lelkiismereti szabadságát.

A lelkiismereti szabadság korlátokat nem tér — s a kormány sem akarja ezt korlátozni; a kormány javaslatával elmegy a templom küszöbéig, de már tovább nem szabad, azontul szabadságot ad minden felekezetenek.

Kint marad az ajtón kívül, mert nem akar mást, mint a házasság anyagi részét szabályozni s a gyermekek jövőjét biztosítani.

Köztudomású dolog, hogy a polgári házasság eszméje bejárta már az egész világot. A tisztán katolikus Francia, Olaszország, Belgium, a nagy Németország, Dánia, sőt kis mérvben Angliában is meg van már.

És ha a kath. országokban meghonosult, nincs helye azon állításnak, hogy sérti a kath. egyház dogmáját, és ha ezen kath. országokban megtört a egyház feje, a római pápa, nem lehet más oka az ellenkezésnek, mint az, hogy a kath. clerus hazánkban mereven ragaszkodik a hatalomhoz, mely egyedül oka annak is, hogy a katolikusoknak ma nincs autonómiájuk.

Csak a kath. clerus hatalmi vágya lehet ennek oka s ő szentségének nem egyházi, hanem világi célja, melylyel nem látja szívesen, hogy Magyarországon egy oly országgal van szövetségben, melynek ő ellensége. Ezt bizonyítja az is, hogy a kath. egyház feje eltogadja, abszolutikus hajlamai dacára is a polgári házasságot megteremtő francia köztársaságot is védi és azzal szövetsézik.

Ez indok maga elegendő arra, hogy a kormány egyházpolitikáját, mely a haladás, felvilágosodás és szabadelvűség szüleménye elfogadják. (Falrengető percekig tartó taps és éljenzés kísérte szavait, s a szónokot sokan sietnek üdvözölni.)

A második szónok **Dr. Podraczky István** prépostkanonok volt.

Először van szerencsém Gümör-vármegye közgyűlésében részt venni, legyen szabad a t. gyűlés türelmét rövid időre igénybe venni.

Az ország érdeke, szellemi és anyagi felmagasztalása szükségessé teszi, hogy a béke és egyetértés anyaga öröködjék, édes hazánk felett, hogy a belvillongások és surlódások eltűnjenek, hogy már a szabadelvűség szempontjából is mindenkinek a meggyőződése tiszteletben tartassék.

Igen találóan mondta br. Eötvös József a XIX. század szabad eszméinek hirdetője: az államnak nincs nagyobb érdeke, mint a polgárok vallásos érzete.

Ez oknál fogva mindenki örömmel fogadta a magas kormánynak azon elvi kijelentését, hogy a megzavart vallási béke helyreállítását, a felzavart kedélyek lecsillapítását, a beállott lelkiismereti konfliktusok megszüntetését célozta.

Ez a cél, — de kérdések kérdése, vajjon a programban jelzett s tervbe vett eszközök

cézirányosak-e? az előirt gyógyszerek gyökeresen fogják-e gyógyítani a nemzet testén rágódó bajt? avagy csak izgató, altató szerek lesznek?

Nem akarok annak bírálatába bocsátkozni, hogy mennyi alappal bírnak a hírlélesek — szemrehányások, hogy mily indok vezérelte a program felállításába? sem annak, hogy alkotmányosság szempontjából helyes-e, hogy nem a nemzet közérületéből, hangulatából vették a program, hanem megfordítva a programhoz idomították a hangulat és szerzetesek meg a bizalom? Csak a tényállást veszem szemügyre.

Negyedik hónapja, hogy a program kihirdetett — az elvi kijelentések megtörténtek és sajnos tapasztaljuk, hogy a mozgalom, az izgalom nőttön nő — a társadalmi és vallási béke feloldva — válaszfalak emelkednek egyes osztályok között. Az egyházpolitikai mozgalmak, mint olaj élesztik a nemzetiségi velleitások lappangó tüzeit, melyek lángba boríthatják édes magyar hazánk épületét ezredéves fennállásának évfordulójára.

Máris teljesebben ment a bodogult Simor primásnak a szerencsétlen februáriusi rendelet megelőzőleg — Csáky miniszter Excellenciájához intézett óvó levelében kifejezett baljóslata, hogy oly vallási viharokat támaszthat az országban, a minőknek ez a harminczes évek óta színhelye nem volt.

És mindez onnan magyarázható, hogy a tervezett törvényjavaslatok sebet ejtnek a magyar államiség keresztény jellegén, bele nyulnak a vallások szentélyeibe, sértik a polgárok nagy többségének vallási meggyőződését, a legkínosabb lelkiismereti konfliktusok elé állítják. Arra való, hogy még jobban megüressék az alkotmány alapját.

És a feljajdulást — tiltakozást senki sem veheti rossz néven, mert még a fereg is küzdelmet fejt ki eltaposójával szemben, és valamint egy nemzet, mely gyáván meghunyászkodik a zsarnok önkénye előtt, nem érdemes, hogy létezzen, úgy a vallás sem méltó önmagához, ha nem védi hitelvit a despotizmussal szemben. Új év napján hangzott a súlyos vád a nemtelen fegyverekről és im az országházban mint küzdenek pro és contra a leleplezések, leleplezések nem a fegyverekkel.

Nem áll, hogy csak a templom kapujáig akar menni az állam hatalom, mert a templom oltárához akar behatolni.

Igaz, azt mondja a kormány, hogy nem célja a ker. vallások sértése, a házassági kötelék meglazítása, a házasság megszenteltetésének, mert tiszteletben akarja tartani mindenkinek vallásos meggyőződését.

Szép szavak! De, uraim, minden vallásnak belügyeihez tartozik meghatározni mi utközik hitelveibe és mi nem? és a szabadelvűséggel ellenkezik törvényeket alkotni, melyek szerint a polgárok túlnyomó része nem teljesítheti vallási kötelességeit. És nem ellenmondás-e, midőn a kormány a katk. autonómiát a katolikusok belügyének mondja, a melybe avatkozni nincs joga és belenyúl a hitelvekbe, a melyek legbensőbb ügyét képezik minden vallásnak.

És ne feledjük, hogy a szerencse kereké forgandó — jöhet egy más áramlat, mely ellenkező irányú reformokat hozhat felszínre, melyek mások érdekeibe ütközhetnek — vajjon akkor is elismerjük-e az állam omnipotenciáját?

Olasz-, Francia-, Németország az erőszaknak engedett — türi, de nem helyesli azokat.

A történelem igazolja, hogy a vallási surlódások, a valláson, lelkiismereten elkövetett erőszak mindig megboszulja magát, évtizedekre, századokra visszavetve a nemzet fejlődésében, erkölcsében, s teljesülnek a költő szavai: „Mindem országnak támasza a tiszta erkölcs — mely ha elvész, Róma ledől s rabigába görnyed”. Nagy államférfiak mindig kerültek és óvták a nemzetet a vallási harcztól.

Hivatkozom Deák Ferencz, a haza bölcsére, a ki annak idejében ellenezte, hogy az 1868-iki törvény büntető sanctióval elláttassék, az — ugymond, — kész vallásbőrű. A tények (1883) igazságot szolgáltatnak neki. Nem lehet, hogy egy más nagy államférfiura ne hivatkozzon.

Ha végig nézek megynék nagyjainak, büszkeségeinek e teremben függő képeim, melyek a megye kegyelete, tisztelete és halájáról tesznek fényes tanúbizonyságot és arra sarkallanak, hogy elveikhez híven, nyomdokaikra haladjunk, egy, mondhatni világhírű államférfi képen akadnak meg szemem — gróf Andrássy Gyulát értem, — ki a midőn a most hirdetett elvek pár év előtt viszhangoztak, s a polgári házasság első ízben kísértett, szükségesnek látta a nemzetet a teoria és praxis, az elvek és élet közti különbségre, ellentétre figyelmeztetni, mert ugymond a kép, melyet bujdosásában azon országokban, a hol a polgári házasság be van hozva, magának alkotott, egészen más benyomást tett

reá, mint a milyennek ő a teoriában gondolta és azt tapasztalta, hogy a polgári házasság intézménye a családokban, a társadalomban, a türelmetlenséget, a vallási viszályt a legnagyobb mérvben fokozza. „En öszintén megvaló, hogy én behozatalát nálunk nemcsak ma, de sohasem kívánom, mert a polgári házasság az állam és egyház közti harcznak szüleménye, melyben a győztes úgy, mint a legyőzött fél egyaránt vesztes”.

Megszivlelendő szavak, méltók a nagy államférfihoz, kit ha az isteni gondviselés életben tart, nem engedte volna meg a vallási béke megbomlását és tekintélyével, befolyásával megakadályozta volna legfelsőbb helyen, hogy nem lett volna szükség oly elvi kijelentésekre, melyet fellázították a kedélyeket, a pártoskodás üszkét dobták a nemzet épületére.

Mert a helyes és kölcsönös politika nem az igazgatóság felbresztésében, a kedélyek elkeserítésében, hanem inkább az ellentétek kiegyeztetésében s az országa, nép kívánságának, óhajának felismerésében áll, mely mielőtt nagyhangu elveket felállítana, számol a tényezőkkel, a viszonyokkal.

Ezen indokoknál fogva, nem fogadom el az indítványt.

Dr. Podraczky beszédének azon bevezető részét, melyben a vallás felekezetenek közti békét s annak helyreállításának szükségességét hangsúlyozta, élénk éljenzéssel fogadta a megyei közgyűlés osztalanul. Annál hevesebb tiltakozásokkal találkozott, azonban akkor, midőn az egyházpolitikai kérdésekre tért át. Zúgó viharokként jelentkeztek egyes helyen a tiltakozások.

Bornemisza László alispán

Nehéznek tartja a feladatot, midőn az imént hallott beszéd némi helyreigazítására vállalkozik, de biztatja a tudat, hogy erős a törvény és erős a szabadelvűség, mely parancsol lelkeben, és segíteni fogja feladata megfejtésében. Igen szép volt aziránt elhangzott beszéd, az ellenérvek kifejtése is teljes volt, de azok nem alapulnak történeti valóságban.

Élete legválságosabb pillanatának tartja a jelenlegit, mert forduló pontot képez mint-hogy alig hiszi, hogy a megyei közönség egy ennyire fontos és nagyszabású politikai kérdésben még valaha nyilatkozhatnék.

S itt kijelenti, hogy nem áll az, hogy a kényszerűség hozta össze a vármegyék szabadelvű nyilatkozatait, hanem a lelkesedés és szent meggyőződés, és a vármegyék önként vállalkoztak a szerepre, hogy a kérdésben nyilatkozzanak és helyesen, mert a vármegyék közönségében van ma is az értelmiség többsége, és hogyha a közakarot valahol documentálni lehet, úgy a vármegye közgyűlése az. (óriai taps és éljenzés.)

És midőn Gümörmegye közönsége szintén azon helyzetbe jö, hogy nyilatkozzék ezen kérdésben, nyilatkozni fog az őseitől öröklött szabadelvűség és felvilágosodottság szellemében.

Szónok most visszatekint a múltba, s úgy látja, hogy a vallási surlódások legfőbb oka, hogy a vegyes házasságokra vonatkozó törvények be nem tartattak. — Az 1827-iki törvény kimondatta, hogy mikép anyakönyvezendők a vegyes házasságokból született gyermekek, megállapította később ezt más uton az 1868-iki 53 t. cz. is és emel Deák Ferencznek szelleme kifejtette, miért szükséges, hogy ezen törvény büntető sanctio nélkül hozassék meg. A törvény meghozatott és tiszteletben tartása ellen nem történt soha semmi, sőt a boldogult emlékü Simor hercegprimás is, kire éppen az előtte szóló hivatkozott, őt rendeletet adott ki, hogy tartassék meg alárendelt papjai a törvényt és adják ki az anyakönyvi kivonatokat (ugy van), s így van rendelet, mely a törvényt jogosultnak mondja, de olyan nincs, mely az ellenkezőt helyesnek declarálná. És ép azért a történeti igazságnak kedvéért, kijelenti, hogy éppen 22 év kellett ahoz, hogy a főpapság a törvénynek a hitelvekbe való ütközését felfedezze. Kövesék Simort, s akkor a vallási surlódások megszünnének és a béke helyre fog állani. Nem tartja a fennforgó kérdést valláskérdésnek, sem pártkérdésnek, de tekinti politikai kérdésnek és pedig olyanak, melylyel minden magyar polgárnak foglalkoznia kell, és hazafiai kötelessége mindenkinek, hogy legjobban lelkiismerete szerint nyilatkozzék is. Nem kíván a kérdés részleteibe bocsátkozni, mert hisz a kérdés meglett vitatva, meg van érve teljesen, a napirendről levenni többé nem lehet, még erőszakkal

sem, mert mint a költő mondja, az eszme kikél még sírjából és szabadságot kér. (Taps és éljenzés.)

Minden törvény odáig törvény, míg meg nem változtatják, s addig a törvény intézkedéseit a gyakorlatban érvényesíteni a kormányhatalomnak nem csak joga, de kötelessége is; és az a kormány, mely ezt nem akarja, hanem megengedi, hogy a törvény paktumokkal kijátsszassék, létét nem érdemli, nem méltó a hatalomra.

Az állam joga, hogy az államviszonyokat szabályozza, s így a házasság anyagi jogának a rendezése is az állam kizárólagos joga, ő a vallásfelekezetek igényeit mindaddig tekintetbe veendőnek tartja, míg az állam fennálló törvényeit nem sértik. Az előtte szóló azon állítás, hogy az egyházpolitika mai iránya sérti a felekezetek érdekeit, hogy az állam túl megy a templom küszöbén, — határozottan téves, mert éppen hogy túl ne menjen, ez tette szükségessé a vallásszabadságot. Jogállamban, mely az 1848-iki dicső nagy eszmék alapján kimondotta a törvény előtti egyenlőséget, nem tűrhetjük meg, hogy az ország lakosai ezen egyenlőség ellenére felekezetek szerint osztályoztassanak.

Miután az államhatalom belátta, hogy azon módok, melyekkel a felzavart békét visszaállítani igyekezett, sikere nem vezetett kötelessége volt a reformok azon terére lépni, melyen Európa egyéb nemzeti is állanak.

Nem a törvény az oka az izgalomnak; az izgatás a törvény keretén kívül indult meg, s azért kell, szükséges oly törvényt hozni, mely a törvény előtti egyenlőséget, a házassági jog egyenlőségét kimondva az izgatásoknak örökre véget vessen.

S mert ezeket bent találja, nem a kormány programjában, hanem azon felvilágosító nyilatkozatokban, melyeket a kormány vezér egyéniségei oly férfias bátorsággal kifejeztek, Török Bálint úr megyebizottsági tag indítványát elfogadja azon hozzáadással, hogy a közgyűlés intezzen felirattal a kormányhoz, hogy a polgári házasságról szóló, nagy horderejű javaslatot minél előbb terjessze be a képviselőházhoz; — és hogy a benyújtó törvényjavaslatot minél előbb törvényerőre emelje és ebben a kormányt támogassa.

A hévvel elmondott beszédet a legélénkebb éljenzés kísérte.

Hevessy Benedek beszélt ezután s az indítványt elfogadja.

A következő szónok **Szentiványi Árpád**: Köszönetet mond Török Bálintnak, hogy az indítványt megtette, melyre szükség volt annyival is inkább, mert Rozsnyó is Gömör-megyében van, pedig onnan indult ki a legnagyobb izgalmat okozott agitatio. És hogy a vármegye kimutassa, hogy ennek a pástorlevélnek a hatása alatt nem áll, itt az idő, (éljenzés) ő sem kormányparti, de egy ilyen kérdésnél kénytelen magát megtagadni. Az izgalmat szerinte nem a híres elkeresztelési rendelet idézte elő, hanem maguk az elkeresztelések.

(Egy hang: mi soha sem adtuk fel önöket).

Szentiványi: hol tetszett azt hallani, hogy valaki panaszokdék, mert nyája szaporodik és mindig több lesz! Aztán így folytatja: elhalmozták a képviselő-házat is kérvényekkel, hogy a szülők természetes jogát fenn kell tartani, de hogy lehet olyant fenntartani, melyet reversálissokkal és paktumokkal confiscálnak. És legyünk igazságosak, valljuk be, hogy a kormány ezen álláspontra kényszerítve lett, s akkor, mikor a kormány oda állt a liberális álláspontra, akkor ott kell lenni minden liberális magyar embernek. (éljenzés).

Ne higye senki sem, hogy a polgári házasság a protestánsoknak kedvez, nem! mert a prot. egyház bírja **Luther** azon kijelentését, hogy a házasság polgári kötés és a házasság ma is hazai protentansoknál a jogelvek a házassági jog, a törvénykezés tekintetében egészen a polgári jog terén áll, egyedül a kötés léven egyházi. A protentansok a polgári házasságot oly mérvben, mint arra szükségük van, bírják, de az állam nem bírja. Végre szerinte, ha a polgári házasságot be is hozzák, még akkor sem lesz meg az egyházak közti egyenlőség, mert addig, míg az egyházak egyformán nem lesznek gazdagok, vagy szegények, addig nem lesz egyenlőség. Szerinte a congrua kérdése is rég rendben lenne, ha a kath. főpapság a katolikus autonomia behozatalát nem akadályozná.

Szükségessnek tartja azt is kijelenteni, hogy a kormánynak a megyék támogatására szüksége nincs, látta ezt a véderő vita alkalmával is, mikor a megyék a véderő törvényjavaslat ellen tüntetőleg nyilatkoztak, s a javaslatból mégis törvény lett.

És hogy ha a kormánynak nincs szüksége a megyék támogatására, szükségünk van ne-

künk arra, hogy ez irányban véleményünket szabadon nyilvánítsuk és ép azért, midőn ő ezt teszi, egyttal az indítványt elfogadja, (éljenzés hosszantartó éljenzés).

Hevessy Bertalan. Az egyházpolitikai kérdés megyénk területére is átesapott, s a felzajongó hullámok kényszerítik a megye törvényhatóságát is, hogy e kérdésben férfias bátorsággal nyilatkozzék.

A történelem igazolja azt, hogy a szabad eszmék elé bármikor is hiába igyekeztek gátat emelni, hiába igyekeznek felemelni azt a bástyát, mely nem más, mint a középkor romladozó maradványa. (Eljenzés).

Ma is a szabad eszme áramlat uralkodik, s ennek tanúsága az, hogy a legszabadabb intézménnyel kívánják a felizgatott hangulatot lecsillapítani,

És ha kérdezi ez ember, mi volt oka az évtizedeken át fennállott válaszfal dacára egymás között békében élő vallásfelekezetek közti béke megzavarásának? a válasz az, hogy az elkeresztelés.

De hát elkeresztelték kölcsönösen, mert ezt természetes megokolásnak tekinteni nem lehet.

De legyen bármi az oka, a baj meg van s ezt gyógyítani kell.

És a gyógyszer, amint a közhangulatból következtetni lehet, egy erős mérge, s habár méreggel gyógyítani veszélyes is, mert ez kétélű fegyver, a méreggeli gyógyítást alkalmazni kell, ha a közszükséglet kívánja.

A mai viszonyok azon angolt juttatják eszébe, ki midőn vagyonát elpazarolta, politikai reputációját elvesztette, felment a **Vezuvra**, hogy annak kráterébe vetve magát, a **Vezuv** egy új kitörését mozdítsa elő s így a rombolás óriási munkájával biztosítsa magának az elvesztett hírnevet.

Felment, de maga helyett barátját taszította a kráterbe. És a **Vezuv** nem tört ki, mert nem volt megérve a kitörésre, az angol pedig a közvélemény lesújtó ítélete alá került.

A **Vezuv** a magyar közvélemény, az is ki fog törni és kitörését — ha arra megért, — elfojtani nem lehet; de a mint bünt követett el az angol, bünt cselekszik az az államférfi, az a pap is, ki felkelti önérdékből az izgalmat, mert Magyarország réa van utalva, hogy egységes legyen mindenben. Ha szét van darabolva, el van veszve. (Eljenzés).

Az állam érdeke az izgató kérdések megoldását kívánja. E kérdés ma másodikban tárgyalatik a vármegyei közgyűlésen, mert tárgyalva s elfogadva lett már akkor, midőn a kormányt szabadelvű programjairól melyek közt a polgári házasság is ben van, felirattal üdvözölni határozta el.

Ő is szívesen üdvözli a kormányt s nem tart azért sem attól, hogy ezt bizalmi nyilatkozatnak vegyék, sem attól, hogy a kérdés megoldásával a közvéleményt akarják félrevezetni, miként azok kinéznek, kik a rosszul szerkesztett, rosszul eljátszott darab végjelentét görögüzzel világitották meg, hogy a kritikát félre vessétek.

Török Bálint indítványát elfogadja, mert ő is óhajtja, hogy ez irányban a javaslat mielőbb beterjesztve, a kérdés végleges megoldást nyerjen, de az alispánnak bizonyosan szóhibából eredő hozzáadással nem fogadhatja el, mert egy nem ismert javaslathoz való hozzájárulását s ezzel bizalmát senkinek sem előlegezi. (Hosszantartó éljenzés).

Máriássy Andor emelt még szót az indítvány mellett s **Podraczky István** **Bořnemisza László**, és **Hevessy Bertalan** felszólalásai után **Hámos László** főispán bejárja a vitát és teljes örömmel ad kifejezést a felétt, hogy alkalma volt tapasztalni, hogy a vita mindvégig a rendes mederben folyt. Felszólítja egyttal, hogy akik az indítványt el nem fogadják tartásuk felkezők. A szavazók 8-an voltak. Erre felszólította azokat, kik elfogadják az indítványt, hogy szintén tartásuk felkezők. Az összes jelenvolt bizottsági tagok a nyolcz kivételével éljenzés közét kelnek fel.

Az elnöklő főispán erre kimondotta a határozatot, hogy a közgyűlés az indítványokat óriási szótöbbséggel 8 szavazat ellen elfogadja.

Hámos László főispán ezután melegen fordul a közgyűléshez, s kéri azt, legyen neki is megengedve, hogy örömteljes nyilatkozatot tessen, mely rokonszenvének legyen záloga azért, hogy Gömör-megye szabadelvű őseihez méltó nyilatkozatot tett az indítvány mellett. S örömteljes köszönetet nem a kormány, de a törhetlen magyar állameszme érdekében kifejtett nyilatkozatért hozza kifejezésre.

Dörgő éljenzésre ragadták a főispán szavai az egész megyebizottságot.

A főispán a gyűlést 5 perczre felfüggeszti. Az ezután történt érdekes eseményeket, szombaton megjelenő számunkban írjuk meg.

Török Pálint beszéde

a közművelődési egyesület közgyűlésén.

Öszinte örömmel üdvözlöm önöket, mint egyesületünk ügybuzgó tagjait, s kérem egyidejűleg, hogy az előterjesztendő ügyek tárgyalásánál engem közreműködésükkel támogatni sziveskedjenek.

Egy évi működésünk eredményét tárjuk önök elébe ez uttal is, mely részben örvendetes, részben pedig elszomorító jelenséget tüntet elő, örvendetes az, a mennyiben az előterjesztett jelentések szerint az általunk alkotott és segélyünkkel fenntartott ovodákban a kisdetek szép előmenetelt tesznek, számunk évről-évre szaporodik és azon meggyőződés nyer tért, hogy az ovodák létesítése régén érzett szükség. De uraim! másrésztől nem zárkozhatom el, hogy kifejezést ne adjak ezuttal is aggályt ébresztő nézeteimnek is; már maga az a körülmény, hogy egyesületünk szük anyagi viszonyai mellett nem fejlődhetik oly arányban, mint azt az ügy szentsége méltán igényli, elszomorító körülmény, de még inkább az, hogy az öt éves ciklus befejeztével egyesületünk tagjainak száma íjlesztőleg megfogyott. Különösen pedig megdöbbentő az a közöny, mely a nagyközönség egy részénél észlelhető, pedig uraim! nekünk a közművelődési ügyének terén lankadni nem szabad!

Közgyűlémet ébresztett, t. közgyűlés, országsszerte ez veszedelmes arányokat idézett az a sokféle árnyalattal bíró államellenes izgatás, melyet nézetem szerint külföldi befolyások által felbérlet izgatók ez ország különböző nemzetiségei között oly módon visznek véghez, hogy bujtogatásaikkal más céljuk alig lehet, mint hogy az ország határain belül szövetségeseiket toborozzanak a magyar állam megsemmisítésére.

Hogy ellenségeink rít izgatása ez ideig megyénk területén nagyobb eredményt felmutatni nem képes, annak tulajdonitom, hogy felvidéki polgártársaink hazafiságát az izgatások nem kábitották el. De hogy ezredéves fennállásunk megünneplésének küszöbén ez a veszély még mindig fenyegető jellegben mutatkozik; arra vezethető vissza, hogy nemzetiségeink nagy része az állam nyelvénél ismeret hiányában elszigeteltségükönél fogva nem érzik azt a kapcsolatot, mely őket hazájukhoz köti, nem méltányolják azt a szabadságot, melyet a világ egy állama sem ad idegen ajku honosainak, nem ismerik a magyar nemzet jellemét, államalkotó erejét, mely nélkül e hazában élő nemzetiségek rég elvesztették volna létjogukat és beolvastották, elfoglalta volna az a hatalom, melytől félrevézetve; töle még mindig sokan várják üdvöket, de melynek alattvalói a zsarnokság járma alatt maguk is rabságban görnyednek.

A világtörténelem lapjai tanuskodnak arról; hogy Európa hatalmas államaiban mily eszközöket használtak a köztük élő idegen nemzetiségek ellen; de napjainkban is látjuk, hogy a zsarnokság mily elbánással részesíti a minden tekintetben jobb sorsra érdemes lengyeleket.

A magyar történelem egy lapja sincs beszennyezve a brutális hasonló cselekvényeivel, pedig e nemzetnek is volt fénykora!

És ma uraim! midőn a gondviselés magasztos kegye s a nemzet törhetetlen erélye által ismét a hatalom teljéhez jutott; ma sem az erőszak vezérli, hanem a kiengesztelődés olaját nyújtja a nemzetiségeknek, midőn egyik kezében magasan tartja a szabadság három színű jelvényét, a másik kezét pedig barátságosan nyújtja ki mindazoknak, kik vele a hazaszeretben még nemzeti sajátágaik megtartása mellett is egyesülni akarnak.

Ez volt uraim! a magyar nemzet viselkedése a nemzetiségekkel szemben ezer éven át; ebben rejlett államalkotó ereje is és ha valaki hazájának hü szolgálatokat tett; nem mérlegelte, hogy azt magyar, német, vagy szláv tette, egyformán mérlegelt használt a jutalom kiosztásánál, sőt egyes nemzetiségeknek, mint az erdélyi szászoknak, még különleges kiváltságokat is biztosított; nincs tehát méltányos és elfogadható indoka azon rít izgatásnak, melynek napjainkban tanui vagyunk.

A magyar nemzetnek végzető a küzdelem, küzdött hazájáért, vért ontott ennek szabadságáért és adáz küzdelmet vívott az elnyomatás ellen, és ma uraim! a magyarnak éles érzése látja és séjti már a reactionnak közelődő szelét, és ép azért küzdeni fog újra kettős erővel nemzeti eszméjé, nyelve és kultúrája érdekében.

Épp azért uraim! ma kettős kötelesség hárul az állam ügyeit vezérlő férfiakra, a társadalomra, a közművelődés és a nemzeti érületet istápoló közművelődési egyesületekre.

Sorakozzunk uraim! A hazafiak rang; valóság és nyelvkülönbség nélkül tömörüljenek a háza legszentebb ügyében; hogy a megpróbáltatás napjaiban elleneink bennünket ismét egytt találjanak erőben, egyetértésben és lelkesedésben egyaránt.

Gömörmezei Közművelődési Egyesület közgyűlése.

Folyó hó 20-án délután tartotta a közművelődési egyesület közgyűlését a vármegyeház nagyertermében.

Jelen voltak: Hámos László főispán, Török Bálint a közm. egyesület elnöke, Groó Vilmos kir. tan., tanfelügyelő, az egyesület igazgatója, Sárközy Gyula, Terhes Pál, Hámos Zoltán, Molnár József, Lőrinczy György, Draskóczy László, Hámos Aladár, Szabó László, Ragályi Gyula, Kubinyi Aladár, Lukács Géza, Fáy Gyula, Hevessy Bertalan, Stefanecok Károly, Perjessy László, Baksai István, Baksai József, Fáy Viktor, Horváth László, Prekopa Károly, Kálmiczky Géza, Samarjay János, Mariassy Andor, Putnok Mór, Bobok Tivadar, Solcz Miksa, Bazilidesz János, Fábry János, Knöpfler Károly, Dr. Kalchbrenner Hugó, Bányay Ferencz, Dr. Kármán Zoltán, a „Gömör“ szerkesztősége részéről Szeless Ödön és Csernay Dániel.

A közgyűlést Török Bálint elnök egy nagy-szabású, hazafias érzéstől csillogó remek beszéddel nyitotta meg, melyet lapunk más helyén egész terjedelmében közlünk.

A tetszésviharral fogadott beszédet az egyes körök jelentéseinek felolvasása és a kör egész évi működését felölelő titkári jelentés követte.

Szóba került a közgyűlésen az egyesület vagyonának állampapírokba fektetése, mivel a takarékpénztári kamatláb leszállítása következtében jelentékeny jövedelem-csökkenést fog szenvedni.

Hevessy Bertalan a tőkének állampapírokba való fektetését nem tartja helyesnek, mivel a bankársoportok az állampapírokat ép ma oly magasra szöktették, hogy a vásárlás által többet veszítenék tőkében, mint a mennyit nyernének kamatokban.

Török Bálint elnök az intézkedést nem tartja sürgősnek ez irányban, de szükségesnek tartja már ma gondoskodni arról, hogy a kamatláb leszállítása mellett is biztosítsuk az egyesületnek az eddigi jövedelmet tőkéi után.

Ezután Groó Vilmos nyílt mint tanfelügyelő, ugyanis mint az egyesület igazgatója, egy indítványt terjeszt elé a tiszolczi iskolára vonatkozólag. Tiszolczon jelenleg a két tanítóval bíró iskola szűk helyisége miatt nem képes teljes sikerrel működni, mivel a tanköteles gyermekek benne el nem férnek. Az állam jelenben iskolát nem építhet, de biztos kilátásba van helyezve, mint egy illetékes helyről a kir. tanfelügyelő az intézett magán-lelél jelzi, hogy 1894-re az állam az iskolát felépítteti. A közművelődésnek tennék szolgálatot, így szól a tanfelügyelő, ha azt, mit az állam nem képes eszközölni, eszközöljük mi, a közművelődési egyesület. Indítványozom azért, vegyen e célra a közművelődési egyesület Tiszolczon egy házat, mely iskolahelyiségül szolgáljon, s melyet 1894-re majd úgy is átvesz az állam s így csak előlegezve lenne a költség a közművelődési egyesülettől.

Molnár József, Hevessy Bertalan, Hámos László főispán és Groó Vilmos ismételt felszólalása után kimondotta a közgyűlés, hogy elvben elfogadja a tiszolczi iskolahelyiségre vonatkozó indítványt, de csak azon feltétellel, ha az állam részéről biztosítva lesz az egyesület az épületnek teljes átvételéről, — vagyis megszavazza az erre szükséges mintegy 7—8 ezer forintnyi összeget, de csak előlegképen.

A számvizsgáló-bizottság által az 1893. évre megszerkesztett költségvetést a közgyűlés elfogadta.

A költségvetés a következő:

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület 1893. évi költségvetési tervezete.

Fedezet.	
Pénztári készlet 1892. évi december 31-én	60.38
Latinák testvérek 2000 frtos alapítványa $4\frac{1}{2}\%$ -a	60.—
A rimamurányi—salgótarjáni vasműrészvénytársaság 1400 frtos alapítványa $4\frac{1}{2}\%$ -n	63.—
A 9000 frtos tőkealapítványból $4\frac{1}{2}\%$ -kal	405.—
Felhasználható kamatjövedelem 129 alapítvány után még befizetendő 1350 frtból	163.66
400 rendes tag 1893. évi tagsági díjából	200.—
Tagsági díjhátralékokból	650.—
Pártoló tagoktól remélhető	250.—
Adományok, perselygyűjtés s előadásokból	50.—
Összesen:	2100.—

S z ű k s é g l e t.

Alaptőkéhez csatolandó alapítvány a fedezet 5-ik tételével egyezően s új alapítványokkal	300.—
Vidéki köröknek a tagsági díjakból őket illető $\frac{1}{10}$ -a	300.—
Garami körnek a helyi ovoda fenntartása, hazafias olvasmányok terjesztésére	170.—
Ratkói ovodára a Latinák alapítványbeli 50 frttal	200.—
A rözei ovodára a város által adott 160 frt helyiség és tüzfűtél kivül	100.—
Csetneki körnek ovodája támogatása, néplapokra, tankönyvekre, bevételének 2. és 3. részlete	40.—
Rozsnyói körnek veszerési ovodára	150.—
Jolsvai körnek, a jolsvai ovoda felszerelésére bevétel 2-ik és 3-ik harmada	80.—
Nyustyai körnek, nyustyai menházra (50 frt), klenóczy olvasóköri támogatására (50 frt)	80.—
Aisó-Sajón, Telgárton, Rimabrézón és Rimócán esetleg szervezendő egyetli ovodákra, illetve gyermekmenhelyek segélyezésére	220.—
Hosszúszói menházra segély	30.—
Iskolai felszerelésekre, népkönyvtárakra	100.—
Váratlanokra	100.—
Egyetli igazgató:	
a) titkári tiszteletdíj	100 frt
b) irodai szükséglet	30 frt
c) nyomtatványok	100 frt
Összesen:	2100.—

Az egyesületnek központilag kezelt vágyona márczius 11-én megvizsgált számadás alapján következőleg alapított meg:

I. B e v é t e l:

1892 deczem. 15. Kézpénzmaradvány	100.77
Vegyesekből	1046.67
Takarékpénztárból	420.—
Összesen:	1567.44

II. K i a d á s:

Különbféle czímen tényleg	1057.06
Takarékpénztári betét	450.—
Kézpénzmaradvány	60.38
Összesen:	1567.44

V a g y o n i á l l a g a:

Két drb. takarékpénztári betétkönyvben	10513.66
Latinák-testvérek alapító könyv.	2050.—
Kézpénzmaradvány 1892. deczember 31-én	60.38
Összesen:	12624.04

A felvidéki magyar közművelődési egyesület felszólítását, mely különben is el lett ejtve a többi vármegyék által is, hogy a gömörmezei közművelődési egyesület egyesüljön vele, nem fogadta el a közgyűlés, hanem határozati-lag kimondotta, hogy ezutánra is felfogja tartani külön önálló működési tevékenységét.

Ragályi Gyula eddigi alapítványát a közgyűlésen újabb 50 frttal gyarapította.

Végül Hámos László főispán szép felszólalása után, melyben a hazafias cél iránti működésért úgy a tisztikarnak, mint a tagoknak szívélyes köszönetét kifejezve, őket a további működésre kéri, elnök a közgyűlést bezárta.

H I R E K.

— **Névestély.** Molnár József ügyvédét névnapja a kalmából sokan üdvözölték, és az előestén sokan felkeresték, és régi magyar szokás szerint úrítsenek poharat az ünnepelt egészségére, s vigan mulassanak együtt, kiket egymáshoz a tisztelet és szeretet csatolt. A fényes vacsorát, melyen Br. Nyáry László mondott első sorban az ünnepeltre költői ihlettel sugalt felköszöntőt, az ifjuság tánca követte. A társaság együtt volt a másnap déli órákig. A legjobb kedv kísérte a bucsuszt. Eljén az id. és ifj. Molnár József. Jelen voltak Glósz Arthurné, Ruthényi Béláné, Forster Imréné, özv. Eszényiné, Hevessy Bertalané, Samarjay Jánosné, Mariassy Lászlóné, Fáy Istvánné, Kubinyi Andorné, Farkas Matild, Desseffy Gizella, Forster Zsófia, Glósz Aranka és Vilma urhölgyek, továbbá: Samarjay János, Kubinyi Andor, Mariassy László, br. Nyáry Sándor, Glósz Arthur, br. Nyáry László, Kóos Károly, Förök Gyula, Fáy István, Szentmiklóssy Gyula, Forster Imre, Glósz Gyula, Fáy Antal és Szeless Ödön, urak.

— **Tengeren túl és innen.** Tavaly történt, hogy Lenkey József imolai lakos, mikor egy nagyobb összegről szóló váltót a tornalliai takarékpénztárnál beváltani akart — egy nagyot gondolt, nem cserélte ki a régi lejárt váltóval, hanem kapta magát: hagyta a régit megóvatolatni, az újért pedig új összeget vett fel valahol S.-Szentpéteren. S ezzel mint a ki legjobban végezte dolgát, neki a szép és szabad Amerikának, honn hagyva rettenetes riadalt az érdekeltek között s lábainak nyomát, hogy leg-alább legyen mit bottal ütni. Azonban hogy — hogynem történt, nem valami jól superált az élet a modern embernek, vagy tán szebbnek tetszett neki az imolai határ csendessége Amerika mozgalmas világánál. Pénteken csak megérkezett vágyó kedvesei közé, szombaton meg a tornalliai járásbírószághoz quartélyozták be, de nem a maga jószántából, hanem a kiváló nyomozási képességgel megáldott ragályi csendőr-őrsparancsnok dédelgető ösztökéléséből. Most mereng ul a tengeren és innen szedett emlékein — nagy megnyugvásukra a becapottaknak.

— **Halálozás.** Farkas Lajos szuhafői közbirtokos f. hó 16-án meghalt. Halála hirtelen, mintegy a végzet által sanctionált katasztrófikus volt. Együtt ült a közbirtokosság s mint ilyenkor nem egy izben szokott, éles vita fejlődött ki közte s L. P. fiatal közbirtokos között. Mint mondják, L. P. végül arra fakadt, hogy: „Ha Lajos bátyámnak van igazam, ferjen meg engem az Isten! de ha nekem van igazam, Lajos bácsit verje meg az Isten!“ Rövid pár perc alatt Farkas Lajos halva rogyott össze. Ez a végki-jelése egy hosszú, változatos életnek. A meghoidogult ifjú korában dúsgazdag volt; nem kért zott, nem élvezte az italt, mégis sz z ezer forintot érő vagyona mind elkelt. Hosszu életben át rendkívül pártolta a népet, — s minden szépért áldozatkészséggel nyitotta meg erszényét. Nagy értékű vagyona minden valószínűség szerint eszterikai érzésének hatalmas volta folytán foszlott szét. Temetése nagy részvét között ment végbe: nagy kiterjedtségű rokonságának könnyei között. Nemesak ugyszólván az egész faluval volt közelebbi v. távolabbi rokonság és sógor-ságban, — hanem a vidéken is vannak számosan, kiket közelebről érint a gyász. Az ősnemes, hatalmas szál ember, ki első szóvivője volt a községnek, s a restauratióknak, most már ott pihen mozgalmas élete után a szuhafői dombon. Legyen neki könnyű a hant!

— **Márczius 15-ike Tiszolczon!** A tótság eme szomorú hirre vergődött városában is voltak és vannak is — hála az égnek — egyének, kik példás hazafiságuk életjelét igyekeznek adni mindenkor, ha arra a kellő alkalom nyílik — Működésük annyival is inkább a köztisztelet legkiválóbb elismerésével találkozik, mennyivel inkább a magyarság ügyének előőrsei ok ott, hol sokan vannak és mégis kevesen ahhoz, hogy azt a lángoló honszerelmet, melyet a magyarság férfiai ott képviselnek, elnyomják, elnémítsák. Márczius 15-én is ünnepet rendeztek a magyarság hívei. A magyar kaszinóban folyt le az ünnepély ünnepi beszéddel, a „Talpra magyar“ elszavalásával és a „Szózat“ elének-lésével. Az ünneplők ötvenen voltak. Az ünnepet közvacsora követte, melyen sok hazafias beszéd mondatott el. — Tudósítónk megjegyzi, hogy ezen estélyen mindenki részt vett, aki méltó a hazafi névre; ellenben azok, kik távollétükkel tündököltek, ezzel is beigazolták, hogy a panslavokkal tartanak. Ugy halljuk, hogy a márcz. 15-iki ünnep megtartását betiltatni is akarták, mert az az ő nemzeti érzelmüket sérti. — Szomorú dolog, hogy vannak, kiknek nemzeti érzelmét a szabadság sérti, s a kancsuka lelkesíti!

— **Sorozó bizottság.** F. hó 21-én kezdődött Rimaszombat város hadköteleseinek sorozása, mely alkalommal Samarjay János a sorozó bizottságot fényes ebédre hívta meg. A sorozó bizottság tagjai: Lukács Géza polg. elnök, Molnár őrnagy kat. elnök, Császnai őrnagy, a honvédség képviselőiben; dr. Emericz es. és kir. ezredorvos, Adám m. kir. honvéd ezredorvos; Heiser es. és kir. hadnagy, és Csernok m. kir. főhadnagy, és a rendes polgári tagok.

— **A rimaszombati járás** sorozása valóban példás sikerben folyt le, és a sikerét a befejezés napján f. hó 17-én az alispán a legnagyobb elismerést fejezte ki a kör két vezető tisztviselőjének: Kubinyi Andor s Porubszky Imre uraknak. A katonai ügyek intézéséért nyert ezen kitüntetést a főszolgabíró a katonai ügyek vezetőjének Porubszky Imre szolgabírónak teljes elismerés mellett adta át.

LÖFKOVICS LIPÓT

FÉRFI és NŐI
DIVAT-ÁRUHÁZA
 VALÓDI
KARLSBÁDI CZIPŐK
NAGY RAKTÁRA,

NŐI és GYERMEK
FELÖLTŐK,
kabátok és kalapok
LEGOLCSÓBB
 bevásárlási helye,

RIMASZOMBATBAN.

Vonatkozással legutóbbi körlevelemre, melyben a n. é. közönség tudomására hoztam, hogy a bel- és külföldi bevásárlási utamról vissza tértem, van szerencsém a jelen alkalommal a raktáromon rengeteg nagy választékban felhalmozott árukról, úgy *menyiségében, minőségében, mint jutányos áraitól* tájékozással szolgálni:

Férfi ingek és tehérműek:

Férfi színes puha ingek	55 krtól 75 krig
„ „ „ oxf. „	75 „ 1 frtig
„ „ keményített ing Piquet mellel	1 frttól 1.20-ig
„ „ „ Kreton ing	1.10 krtól 1.50-ig
„ chiffon ingek gallérral és kézelővel	1.20 „ —
„ „ „ gallér és kézelő nélkül	1.20 „ —
„ „ „ finom minőségben	1.40 „ 1.80-ig

Férfi lábravalók minden szabásban és minden árhoz, darabonként 40 krtól egész 2 frtig.

Gallérok és manchetták:

Férfi gallérok minden létező legdivatosabb formákban és
Férfi kezelők (manchetták) gömbölyű vagy szögletes alakban, egy, két, vagy három gomblyukkal, csakis legjobb 6-szoros minőségben.

Férfi és női harisnyák:

igen nagy választékban és bámulatos olcsó árakhoz.

Férfi nyakkendők!!

Roppant nagy választékban, mindenféle formában, színben és minőségben.
 46-féle színű selyem, atlasz nyakkendők, regatta faconban darabja 20 kr.
 40-féle színű beszőtt selyem nyakkendők, minden színárnyalatban, darabja 35 kr., 3 darab 1 frt.
 Rendkívül nagy választék egész nehéz selyem regattákban, csokrokban és divat-nyakkendőkben, igen jutányos árakhoz.
 Férfi *csokrok* (maschnik) minden létező formában.
 Nagy választék: kis maschnik, divat-színekben, darabja 15 kr; nagyobb formában, szinte legszebb és legdivatosabb színekben, 20, 25 és 30 kr; egész finom csokrok 40, 50 és 60 kr.

Férfi kalapok!!!

Oly nagy választékban, minőt kevés fővárosi üzlet képes fölmutatni. 100 dtz. kalap, minden szín- és formában, meglepő izléses kiállítás, darabja 80 kr.

Legújabb formák:

Gróf Apponyi facon, meglepő szép színekben, széles szalaggal 1 frt 50 kr.

Jókai facon, remek szép és czélszerű formájú kalap, minden létező színben 1 frt 50 kr.

Millenium, egész keskeny facon, legujabb világos színekben 1 frt 30 krtól, 1 frt 50 krig.

Kemény kalapok:

Fekete, drapp, barna és szürke szín, minden árnyalatában gyapjuból, finom kiállítás 1 frt 80 krtól — frt — krig
 nyúlszörböl 2 „ 50 „ 3 „ — „
 angol gyártmányuak 3 „ — „ 4 „ 50 „
 Továbbá egyedüli raktár: Tress & Co. londoni első rendű kalap gyáros,

James William, Smith, London és Pichler Anton és fiai gráci kalapgyárosok egyedüli főraktára.

Gyermek kalapok.

Minden létező formában és kiállításban, széles vagy keskeny széllel, legolcsóbb árakhoz.

Férfi czipők!

Sima, tehénbőr, férfi topány, széles vagy hegyes forma 2 frt 90 kr.
 Betétes férfi topány 3 „ 30 „
 Bornyúbőr, férfi betétes topány, minden formában 4 „ — „
 Keztyűbőr, vikszos betét, férfi topány, kapnival vagy anélkül 5 „ — „
 Valódi karlsbadi czipők, egyedül csak raktáronon kaphatók.
 Tükör- vagy vikszos-bőr 7 frt — kr.
 Félézipők, gombos czipők, fűzős czipők, minden kiállításban s jutányos árakhoz.

Fiu czipők.

Sima, vikszos, fiu topány 2 frt 50 kr
 Betétes fiu topány 3 „ — „
 Fűzős „ 3 „ 50 „

Férfi eső köpenyegek.

Bélelt, prepagnirozott, elegáns férfi eső köpenyegek, legdivatosabb, gallérral vagy anélkül.

Kautschuk köpenyegek.

Urak, inasok és kocsisok részére, szinte nagy választékban.

Női ingek és fehérneműek:

Női ingek, női corsettek, női alszoknyák, igen nagy választékban és olcsó árakban.

Divatos alszoknyák.

Selyem, luster és csikos egész selyemszoknyák, schangan színekben, remek szép új színekben, jutányos árakban.

Női blousok!!

Kreton blousok, szép színekben, legdivatosabb faconokban 70—80 krtól feljebb.

Voile blousok, kötő vagy kapcsoló facon, minden lehető színben, magas, széles ujjakkal 1 frt 80 krtól, 2 frt 50 krig.

Atlas satin blousok legdivatosabb facon, remek szép színekben 1 frt 50 krtól, 2 frt, 2 frt 50 krig.

Selyem és szövet blousok és derekak, oly remek szép kiállításban, hogy a legkényesebb izlést is — bátran mondhatom — kielégíti.

Alkalmi selyem derekak egész világos színekben, remek szép faconokban, minden nagyságban, nagy választék raktáromon.

Ampir ruhák, török mintájú pongyola-ruhák, kézi himzéssel vagy csipkével díszítve, gyönyörű szép színekben, szinte nagy választékban raktáromon.

Gyermek és leányruhák.

Creton, voile, battist, satin, szövet és tricotból minden létező facon és szín, rengeteg nagy választékban és meglepő olcsó árakban.

Női kabátok, női köpenyek, női felöltők, női gallérok, női capek roppant nagy választékban, minden árhoz.

Női kötények.

Creton, voile, congre, cannava, csipke, selyem és mervilleuxból, minden létező szín és formában, bámulatos olcsó árakhoz.

Női és leány kalapok.

Capot és kerek formákban, csipke, tüll, jett, szalma vagy bárminő anyagból, legújabb párisi modell szerint, meglepő szép kiállításban és igen nagy választékban.

Továbbá legújabb formák *női kalapokhoz*, hozzá való *diszkek, virág, toll, kócsag* vagy *gyöngy, csipke, szallag*, ez mind legnagyobb választékban.

Midőn mindezeket a t. hölgyközönség b. tudomására hozom, felemlitem még, hogy női ruhatermemen kívül egy próbatermet állítok a t. hölgyközönség rendelkezésére, hol is saját kényelmök szerint a vásárlandó árukat előbb fölpróbálhatják, mivel többé házhoz megtekintés vagy próbálás végett semmi nemü divatcikket nem küldök.

Midőn mindezeket a n. é. közönség b. tudomására hozom, a n. é. közönség ítéletére bizom, hogy a raktáromon levő áruk izlésekes összeállításáról véleményt adjon.

Kérem, mint eddig is, a n. é. közönség pártfogását; én részemről nem kiméltem és nem fogok a jövőben sem semmiféle fáradságot kimélni, hogy t. vevőimet minden tekintetben kielégíthessem.

Vidéki megrendelések naponta kétszer eszközöltetnek. Utánvét mellett küldött áruk, meg nem felelő esetben, készséggel kicseréltetnek. 10 frtot meghaladó bevásárlást bérmentve szállítok; 20 frtot meghaladó bevásárlásnál, készpénz fizetés mellett, t. vevőim a bérmentésen kívül 5% kedvezményben részesülnek.

Magamat ujjalag a n. é. közönség jó indulatába ajánlva, maradtam

Női és gyermek-czipők.

Rendkívüli nagy választékban.

Női bőr topány 2 frt 50 krtól, 3 frtig.

Zergebőr topány, szívbevágott vagy betétes facon 3 frt 50 krtól, 4 frtig.

Keztyűbőr női topány, lakkal borítva, varrott vagy szegezett 4 frt 50 krtól, 5 frtig.

Ewelastin női topány, selyem czuggal 3 frttől, 3 frt 50 krig.

Fél-czipők.

Regatta vagy Molière-facon, zerge, keztyű vagy chewron-bőrből, minden létező kiállításban, azonkívül ewelastin, lakk, arany-por vagy fehér-czipők, papucsok és házi czipők.

Gyermek- és leány-czipők.

Füzös és czugos, bőr, ewelastin, mindenféle kiállításban.

Gyermek fél-czipők.

Minden faconban és színben.

Női nyakkendők, betétek, szallagok, csipkék és fátyolok.

Női vállfüzők, (Miederek.)

Igen nagy raktár legalacsonyabb facontól, a legmagasabbig, 70 krtól kezdve.

Adorató-füzők, valódi halcsontból, legújabb facon, mely a gyomorra semmi nyomást nem gyakorol.

Férfi,- női és gyermek zsebkendők.

Valódi szepeességi gyártmány, u. m. rumburgi legfinomabb min-tázott vágy sima kivitelben, nagy választékban.

Női és férfi övek.

Bámulatos nagy választékban, különféle kivitelben, *bőrből* fekete, barna és sárga színben; *selyemből* csikos és sima, *aranyövek*.

Tourista ingek!!

Férfi és női keztyűk.

Valódi prágai bőr, keztyűk, selyem és szövet-keztyűk, nők- férfiak és gyermekek részére.

Napernyők és esernyők.

Rengeteg nagy raktár, színes és fekete színűekben, legolesőbbtől a legfinomabbig.

Fodrozott schangan napernyők, minden létező színben, könnyű és egész nehéz selyemből.

Illatszerek, szappanok, fogporok, rizsporok, szájvizek, kölni viz, mind elsőrendű gyártmányok, igen nagy választékban.

Roppant nagy raktár kezdett kézi munkákban, előnyomatott és rajzolt munkák, végben méter számra *cannavák, congrek* minden lehető szélességben.

Congré, cannava vagy bármily anyaghoz való selymek, pamutok. A legújabb kézi munkákhoz való hozzávalók, keretek, tük, ezérna, csipkék.

Kötőpamutok.

Igen nagy raktár kötőpamutokban, minden színben.

Egyedüli raktár »estre Madura«

Hauschild-féle pamutban minden létező színben és vastagságban.

Női és férfi óralánczok, karpereczek, broscheok, joujouk, hajtűk, hajékek, pénz-, szivar és dohánytárczak, gyufa- és szivartartók, szivarvágók, fésűk, fog- haj és körömkefék, ruhakefék, kezitűkrök, zsebkések, ollók lovaglőostorck és sétatobotok.

Utazó nagy és kis kofferek, kézi bőröndök, kézi és oldaltáskák minden kivitelben és minden színben.

teljes tisztelettel

LÖFKOVICS LIPÓT.